

Perspektywa oddolna - Część 2: Czy europejska inicjatywa obywatelska jest instrumentem demokracji?

▫ Państwa wyszukiwarka nie umożliwia odtwarzania dźwięku.

W chwili, gdy obchodzimy 10. rocznicę podpisania Traktatu z Lizbony, dyskutujemy o tym, czy europejska inicjatywa obywatelska to sukces demokracji. Naszymi rozmówcami są: **Pablo Sanchez**, jeden z orędowników pierwszej skutecznej europejskiej inicjatywy obywatelskiej *Right2Water* [Prawo do wody]; członek EKES-u **Antonio Longo**, który wyjaśnia, co EKES przez lata zrobił dla uproszczenia europejskiej inicjatywy obywatelskiej i zwiększenia jej przejrzystości, oraz prof. **Alberto Alemanno**, który nakreśla związane z inicjatywą kwestie sporne i proponuje radykalną reformę udziału obywatelskiego w UE. (dm)

Dostępne języki:

bg cs da de el en es et fi fr hr hu it lt lv mt nl pl pt ro sk sl sv

Artykuł wstępny

Droгие Czytelniczki, Drodzy Czytelnicy!

To była spektakularna porażka. COP25 okazał się straconą szansą, jeśli chodzi o dalsze ustalenia co do wdrażania postanowień paryskich dotyczących obniżenia emisji - pokazał słabe zaangażowanie na rzecz łagodzenia zmiany klimatu, przystosowywania się do niej i finansowania działań w obliczu kryzysu klimatycznego.

Negocjacje w Madrycie miały jasno pokazać, że rządy są gotowe nasilić działania, by zaradzić kryzysowi klimatycznemu. Jednak mimo sygnałów alarmowych płynących od naukowców i cotygodniowych strajków milionów młodych ludzi na całym świecie duży emitenci gazów cieplarnianych zahamowali postęp w rozmowach ONZ.

Głosy naszych dzieci nawołujące do pilnych działań na rzecz klimatu nie zostały wysłuchane. Jest to duże rozczarowanie, ale nie możemy się poddawać: Europa musi objąć przywództwo i być pionierem działań na rzecz klimatu i zrównoważonego rozwoju.

EKES głośno opowiadał się za efektywnym i skutecznym wdrażaniem Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 i porozumienia paryskiego oraz łącznym ujmowaniem kwestii gospodarczych, społecznych i środowiskowych. Nasz wkład w szczyt w Sybinie i nasz najnowszy wkład w program prac nowej Komisji wskazują bardzo wyraźnie, że

zrównoważony rozwój musi być priorytetem UE na następne dziesięciolecie.

Delegacja EKES-u, na czele której stał Peter Schmidt, przewodniczący Centrum Monitorowania Rozwoju Zrównoważonego, wzięła udział w COP25, aby po raz kolejny dać świadectwo zaangażowania europejskiego społeczeństwa obywatelskiego na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Unia Europejska niezachwianie dąży do neutralności klimatycznej. Europejski Zielony Ład jest oznaką wyraźnej zmiany nastrojów politycznych i instytucjonalnych. Dostrzegamy zjednoczony front na rzecz realizacji Agendy 2030. Musimy teraz przekuć ambicję w działania.

W EKES-ie jesteśmy przekonani, że solidarność musi być głównym elementem Europejskiego Zielonego Ładu. Naszą nową strategią na rzecz zrównoważonego rozwoju powinien być zatem Zielony i Społeczny Ład, skupiony na dobrostanie ludzi i gwarantujący, by nikt nie pozostał w tyle. Ambicja Komisji dotycząca stworzenia **Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji** z prawdziwego zdarzenia, aby w następnych siedmiu latach uruchomić kwotę 100 mld EUR, ma kluczowe znaczenie dla powodzenia Zielonego Ładu.

W dążenie do realizacji tego celu zaangażowały się wszystkie instytucje europejskie - Parlament Europejski, Rada i Komisja - a także partnerzy społeczni (ETUC i BusinessEurope) oraz organizacje społeczeństwa obywatelskiego.

Badanie Eurobarometr i ostatnie eurowybory pokazały poparcie społeczeństwa dla odważnych działań na rzecz klimatu: 93% Europejczyków uważa, że zmiana klimatu to „poważny problem”. W porównaniu z wynikami Eurobarometru z 2017 r. zmiana

Klimatu wyprzedziła międzynarodowy terroryzm i jest obecnie uznawana za drugie co do ważności zagrożenie w dzisiejszym świecie, po ubóstwie, głodzie i braku wody pitnej.

Jest to z pewnością moment przełomowy. Spójna i jasna wizja osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r. musi nadawać kierunek naszym decyzjom i naszej polityce.

Agenda 2030 to dobry program, gdyż oznacza korzyści dla wszystkich: dla pracodawców, których konkurencyjność będzie uzależniona od ich zdolności do bycia liderami zrównoważoności w swych sektorach, dla związków zawodowych, jako że Agenda 2030 jest najlepszym zabezpieczeniem przed nierównościami społecznymi, oraz dla społeczeństwa obywatelskiego, o ile będzie odpowiednio zaangażowane w mechanizmy zarządzania nowym Zielonym Ładem.

Europa podąża w dobrym kierunku, przyjmując strategię wzrostu UE, która umożliwi gospodarce funkcjonowanie bez szkodenia planecie i w sposób korzystny dla Europejczyków.

Mamy jednak jeszcze bardzo wiele do zrobienia, zanim Europa osiągnie ostateczny cel, czyli neutralność pod względem emisji dwutlenku węgla do 2050 r. i zarazem pozycję globalnego lidera zrównoważonego rozwoju.

Czasu jest mało. Mamy wszelkie potrzebne środki, technologię, naukę i kapitał, aby urzeczywistnić neutralność klimatyczną, zatem musimy zacząć działać – nie ma czasu do stracenia.

EKES uważa, że aby do 2030 r. osiągnąć cele zrównoważonego rozwoju, należy bezzwłocznie opracować i zrealizować ogólnounijną, długoterminową strategię zrównoważonego rozwoju, której towarzyszyłby kompleksowy plan wdrożenia.

Będziemy nadal dążyć do wdrożenia Agendy 2030, bo to jedyna droga – dla nas i dla przyszłych pokoleń!

Luca Jahier

Przewodniczący EKES-u

W skrócie

[Prezydencja Chorwacji w Radzie UE - czas wielu nowych początków i zobowiązanie do wzmocnienia Europy](#)

1 stycznia 2020 r. Chorwacja obejmie przewodnictwo w Radzie Unii Europejskiej po raz pierwszy od czasu przystąpienia tego kraju do UE w 2013 r.

Trudno o ciekawszy moment na chorwacki debiut na europejskiej scenie.

Prezydencja Chorwacji nie tylko zbiega się w czasie z początkiem nowego cyklu instytucjonalnego UE i rozpoczęciem prac przez nową Komisję pod przewodnictwem Ursuli von der Leyen. Kraj ten będzie także stał na czele UE podczas ostatniego etapu brexitu, jako że zaplanowane wyjście Zjednoczonego Królestwa z Unii ma nastąpić pod koniec pierwszych 30 dni prezydencji.

Jest to również czas, kiedy Europa stawia czoło wielu pilnym wyzwaniom – od gwałtownej pobudki spowodowanej coraz bardziej niekorzystnymi skutkami zmiany klimatu i uwolnieniem demonów populizmu po nasilające się nierówności gospodarcze i społeczne między państwami członkowskimi, które mogą wstrząsnąć samymi podwalinami europejskiego projektu.

Chorwacja ogłosiła w związku z tym, że będzie dążyć do wzmocnienia Unii. A na czas swojej prezydencji wybrała motto „**Silna Europa w świecie wyzwań**”. Chorwacki program opiera się na czterech filarach propagujących silną i dostatnią Europę czerpiącą ze wspólnych wartości:

- Europę, która się rozwija
- Europę, która łączy
- Europę, która chroni
- Europę, która się liczy.

EKES jest zdecydowany wnieść wkład w prace najmłodszego państwa członkowskiego UE i dopilnować, by podczas prezydencji chorwackiej słychać było głos europejskiego społeczeństwa obywatelskiego. Komitet będzie zwłaszcza upowszechniał, za pomocą opinii przygotowywanych na wniosek prezydencji chorwackiej, poglądy społeczeństwa obywatelskiego na następujące tematy:

- przejście na gospodarkę niskoemisyjną i wyzwania związane z finansowaniem przystosowania się do zmiany klimatu
- wyzwania demograficzne w UE w świetle nierówności gospodarczych i rozwojowych
- trwałe finansowanie uczenia się przez całe życie i rozwoju umiejętności w kontekście niedoboru wykwalifikowanej siły roboczej
- wpływ kampanii na udział w podejmowaniu decyzji politycznych
- jednolity rynek dla wszystkich.

Więcej informacji na temat działań EKES-u za prezydencji chorwackiej można znaleźć w naszej [broszurze](#). Dostępna jest w językach: HR, EN, FR, DE (II).

[„Mówię au revoir, nie adieu”](#)

Wywiad z Jane Morrice,

członkinią Grupy „Różnorodność Europy” ze Zjednoczonego Królestwa, była dziennikarką, członkinią EKES-u w latach 2006-2020

Zbliża się czas Pani odejścia z EKES-u w związku z brexitem. Czy mogłaby Pani wskazać najważniejszą umiejętność, jakiej nauczyła się Pani jako członkini EKES-u?

Opuszczam EKES po 14 latach służenia Irlandii Północnej w Europie i służenia Europie w Irlandii Północnej. Opuszczam go ze smutkiem, ale i szczęśliwa, że spędziłam tutaj tyle czasu i mogłam się tak dużo nauczyć od licznych mądrych, wspaniałych ludzi. Członkowie i pracownicy EKES-u ze wszystkich zakątków UE nauczyli mnie wszystkiego, co powinnam wiedzieć o sztuce kompromisu, konsensusu, zrozumienia, tolerancji i wzajemnego szacunku między ludźmi z różnych środowisk na szczeblu europejskim. Na tych wartościach została zbudowana Unia i one połączyły narody z 28 państw członkowskich.

Jakie przesłanie chciałaby Pani przekazać członkom i pracownikom EKES-u?

Cokolwiek się wydarzy, po wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa owo bycie razem ludzi stanowiących podstawę społeczeństwa obywatelskiego oraz aktywnie w nim działających powinno dalej dostarczać paliwa Unii. Moją jedyną radą dla osób, które dzisiaj trzymają stery władzy w UE, jest to, by odwrócić stan rzeczy, skupiając się bezwzględnie na potrzebach europejskich obywateli. Unia Europejska jest jednym z największych osiągnięć w nowoczesnej historii, musi znaleźć sposoby, by lepiej zaangażować obywateli i przekonać ich, że ich głos zawsze będzie słyszany.

Czego życzy Pani Europie na 2020 rok?

Moją nadzieją na przyszłość jest to, by obywatele z dumą wysoko nieśli sztandar UE i kontynuowali jej projekt. Jako obywatelka brytyjska i irlandzka z Irlandii Północnej mam szczęście, dzięki porozumieniu wielkopaństwowemu, że mogę pozostać obywatelką Unii po brexicie, i będę nadal pracować nad osiągnięciem tego celu. (mp)

„Twoja Europa - Twoje zdanie” 2020 - EKES organizuje szczyt młodzieży poświęcony klimatowi

Uczniowie z 33 szkół w całej Europie spotkają się w Brukseli w dniach 19 i 20 marca 2020 r., aby wziąć udział w nowej edycji wydarzenia „Twoja Europa - Twoje zdanie”. Jest ono sztandarową imprezą Komitetu adresowaną do młodzieży. Tym razem wydarzenie będzie wzorowane na formule konferencji ONZ w sprawie zmiany klimatu (COP).

Zadaniem młodych ludzi będzie reprezentowanie sektora gospodarki, branży przemysłu lub grupy państw i przeprowadzenie negocjacji, a następnie przygotowanie zaleceń w sprawie przeciwdziałania zmianie klimatu.

33 szkoły, które wezmą udział w tej inicjatywie, wyłoniono 27 listopada spośród 789 kandydatów w losowaniu za pomocą elektronicznego narzędzia. Wylosowano po jednej szkole z każdego z 28 państw członkowskich UE i pięciu krajów kandydujących (Albanii, Macedonii Północnej, Czarnogóry, Serbii i Turcji). Każdą szkołę będzie reprezentować troje uczniów w wieku od 16 do 18 lat, którym będzie towarzyszył nauczyciel.

Celem wydarzenia jest wysłuchanie pomysłów uczennic i uczniów, jak radzić sobie z obecnym kryzysem klimatycznym i jak osiągnąć neutralność klimatyczną do 2050 r.

Między 14 stycznia a 1 marca 2020 r. członkowie EKES-u odwiedzą wszystkie szkoły, by przygotować je do dyskusji i pomóc zapoznać się ze strukturą debat. W trakcie tego wydarzenia uczniowie spotkają się z przedstawicielami międzynarodowych organizacji młodzieżowych, którzy pomogą im przełożyć ich propozycje na konkretne zalecenia. Następnie EKES przedłoży te zalecenia międzynarodowym podmiotom odpowiedzialnym za kreowanie polityki w dziedzinie środowiska i będą one omawiane na konferencjach odbywających się przez cały rok w Europie. (dgf)

EKES jest na Instagramie!

Postanowiliśmy umożliwić młodszym użytkownikom Instagrama spojrzenie na EKES-u z innego punktu widzenia. Przedstawiamy tam historie o naszych członkach „zza kulis”, ich marzenia i pasje oraz naszą pracę.

Śledź @eu_civilsociety, żeby zajrzeć #InsideEESC!

www.eesc.europa.eu/instagram/

Wiadomości EKES-u

Andrew Caruana Galizia: Musimy wspólnie dążyć do utrzymania europejskich wartości

Syn maltańskiej dziennikarki Daphne Caruany Galizii, badającej korupcję w rządzie i zamordowanej w 2017 r., wystąpił na grudniowej sesji plenarnej EKES-u i powiedział, że europejski mechanizm monitorowania praworządności mógłby pomóc bronić dziennikarzy przed wszelkimi formami nacisku.

Parlament Europejski chce wprowadzić mechanizm monitorowania praworządności, a nowa Komisja wydaje się otwarta na tę propozycję. Musimy razem zadbać o to, by ten mechanizm faktycznie działał i osiągał postawiony przed nim cel oraz by wartości, na których opiera się UE, można było egzekwować równie skutecznie, jak zasady, które są podstawą wspólnego rynku – powiedział Andrew Caruana Galizia.

Przewodniczący EKES-u **Luca Jahier** podkreślił, jak ogromne znaczenie ma wolne dziennikarstwo dla właściwego i wyważonego funkcjonowania naszych społeczeństw: *Wolność mediów jest w samym centrum tak cennych dla nas wartości. Gdy ucisza się dziennikarzy, tłumi się demokrację. Doniesienia z ostatnich kilku tygodni potwierdziły to, przed czym Daphne Galizia długo ostrzegała, zanim została zamordowana – politycy w Malcie, najmniejszym państwie członkowskim UE, których obowiązkiem było służyć swym współobywatelom i chronić ich, pogwałcili zasadę praworządności. Od tego czasu życie stracili także inni dziennikarze zajmujący się śledztwami. Wszyscy oni walczyli o demokrację i praworządność, a zginęli, bo nie dawali się uciszyć.*

Zgromadzenie oddało hołd maltańskiej dziennikarce i jej nieocenionej pracy, jednogłośnie potwierdzając znaczenie wolnych mediów i roli dziennikarzy w nieustannym podtrzymywaniu naszych podstawowych swobód, które wraz z demokracją i praworządnością stanowią fundament pokoju i stabilności w Europie. (mp)

Luca Jahier: „Przyszłość Afryki jest przyszłością Europy”

Na swej sesji plenarnej w grudniu EKES zorganizował debatę poświęconą polityce współpracy na rzecz rozwoju, podczas której podkreślił, że niezbędne jest poprawienie kontaktów między społeczeństwem obywatelskim w UE i Afryce w celu przejścia od etapu pomocy na rzecz rozwoju do partnerstwa.

Kontakty między społeczeństwem obywatelskim w UE i Afryce muszą stanowić trzon umowy o partnerstwie AKP-WE, w której należy położyć nacisk na dalsze – a nawet większe – zaangażowanie EKES-u i jego organów. Jedynie w ten sposób społeczeństwo obywatelskie UE może pomóc afrykańskiemu społeczeństwu obywatelskiemu stać się wiarygodnym i godnym zaufania partnerem dla inwestorów.

Przewodniczący EKES-u **Luca Jahier** wyraził nadzieję, że dzięki obecnym negocjacjom większą rolę zaczną odgrywać zorganizowane społeczeństwo obywatelskie i EKES. „Przyszłość Afryki jest przyszłością Europy. Potrzebujemy nowego afrykańskiego renesansu” – stwierdził Luca Jahier.

Jutta Urpilainen, europejska komisarz do spraw partnerstw międzynarodowych, podkreśliła istotne prace organizacji społeczeństwa obywatelskiego, dodając: „Europejski model rozwoju musi ewoluować stosownie do globalnych realiów. Musimy się wszyscy zaangażować w Zielony Ład”. **Isabelle A. J. Durant**, zastępczyni sekretarza generalnego Konferencji Narodów Zjednoczonych do spraw Handlu i Rozwoju (UNCTAD), nadmieniła, że porozumienia wielostronne mogą pomóc państwom borykającym się z trudnościami w zakresie handlu międzynarodowego i że są one jedynym sposobem stworzenia sytuacji korzystnej dla wszystkich zainteresowanych podmiotów. (dgf)

Potrzebujemy unijnej strategii w sprawie mieszkalnictwa socjalnego i przystępnego cenowo

EKES apeluje o solidniejszą politykę mieszkaniową UE. Na konferencji publicznej w Brukseli 4 grudnia 2019 r. zwrócił się do UE o przyjęcie pilnych wspólnych środków w tej dziedzinie. Nadmierne koszty mieszkaniowe są prawdziwym zagrożeniem nie tylko dla osób znajdujących się w najbardziej niekorzystnej sytuacji, lecz również dla coraz większej części reszty społeczeństwa. Dlatego też polityka mieszkaniowa na szczeblu europejskim nie może się ograniczać do pomocy dla szczególnie zagrożonych i potrzebujących, lecz trzeba ją poszerzyć tak, by wszystkim Europejczykom zapewnić przystępne cenowo domy.

Pierre Jean Coulon, przewodniczący Sekcji TEN, podkreślił, że transformacja energetyczna może się powieść jedynie wówczas, gdy potwierdzony zostanie wymiar społeczny mieszkalnictwa. „Walka ze zmianą klimatu wymaga uwzględnienia aspektu społecznego mieszkalnictwa. Lepsze mieszkania socjalne są gwarancją powodzenia działań w dziedzinie

klimatu: wysokiej jakości mieszkania są równoznaczne z lepszą jakością życia obywateli, co umożliwi pomyślną transformację klimatyczną”, stwierdził.

W tym samym duchu Raymond Hencks, przewodniczący tymczasowej grupy analitycznej ds. usług świadczonych w interesie ogólnym, zwrócił uwagę na wyzwanie, którym jest włączenie wszystkich tych kwestii do programu politycznego nowej Komisji Europejskiej w celu przewyższenia kryzysu mieszkaniowego nasilającego się od 2008 r. „Prawo do mieszkania jest międzynarodowym zobowiązaniem państw członkowskich zapisanym w Karcie praw podstawowych UE i traktacie lizbońskim, których UE musi przestrzegać”, dodał. (mp)

EKES zaniepokojony wynikiem COP25

Podobnie jak w poprzednich latach, EKES wziął udział w COP25, dorocznej konferencji stron Ramowej konwencji ONZ w sprawie zmian klimatu, która odbyła się w Madrycie (Hiszpania) i zakończyła 15 grudnia 2019 r. Niestety kraje nie osiągnęły porozumienia w sprawie wielu oczekiwanych wyników, w tym przepisów dotyczących utworzenia globalnego

systemu handlu uprawnieniami do emisji oraz systemu kierowania nowych źródeł finansowania do krajów dotkniętych zmianą klimatu.

EKES jest głęboko zaniepokojony coraz większym rozdzwieniem między alarmującą sytuacją klimatyczną a reakcją polityczną na COP25. Wobec braku wyraźnych sygnałów świadczących o większych ambicjach ze strony najbardziej zanieczyszczających – mimo stałego wzrostu emisji – EKES oczekuje od Unii, że stanie się liderem i spełni obietnice wzrostu, którego wyniki przewyższają nakłady poniesione na ich osiągnięcie.

W trakcie drugiego tygodnia COP25 Komisja Europejska przedstawiła [Europejski Zielony Ład](#) – główny priorytet i nową strategię wzrostu UE. Jeśli naprawdę chcemy poradzić sobie z kryzysem klimatycznym, musimy zobowiązać się do neutralności klimatycznej do 2050 r., a UE musi zająć wyraźne stanowisko podczas COP26.

Komitet podkreśla, że przejście do społeczeństwa neutralnego dla klimatu musi dokonać się z zastosowaniem konkurencyjnego, sprawiedliwego społecznie i wielostronnego podejścia oraz że należy wdrożyć właściwe narzędzia, aby osiągnąć pełne zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego i akceptację z jego strony, włączając w to wszystkich obywateli, przedsiębiorstwa i organizacje.

Podczas COP25 EKES zorganizował dwie imprezy w towarzystwie „[Połączenie zasad gospodarki o obiegu zamkniętym ze strategiami na rzecz redukcji gazów cieplarnianych](#)” oraz „*Niepozostawianie nikogo w tyle podczas przechodzenia na neutralność klimatyczną*”. Komitet wziął również udział w kilku innych wydarzeniach na wysokim szczeblu, a w szczególności przedstawił rolę europejskiej platformy zainteresowanych stron gospodarki o obiegu zamkniętym współorganizowanej przez EKES. (sbe)

Zrównoważony rozwój: EKES proponuje środki na rzecz zwiększenia wkładu sektora prywatnego

Osiągnięcie [celów zrównoważonego rozwoju](#) wymaga czegoś więcej niż zobowiązanie polityczne. Aby stawić czoła obecnym wyzwaniom społecznym, konieczne jest zwiększenie inwestycji, zwłaszcza w sektorze prywatnym.

W niedawno przyjętej [opinii](#) EKES podkreśla znaczenie prywatnych przedsiębiorstw dla osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju i radzi, aby UE i państwa członkowskie dostosowały swoje polityki inwestycyjne i podatkowe, tak aby zwiększyć perspektywy wzrostu, a tym samym wkład sektora prywatnego w realizację tych celów.

Sprawozdawca Krister Andersson wyjaśnił: *Polityka podatkowa kształtuje otoczenie gospodarcze dla inwestycji, zatrudnienia i innowacji, zapewniając jednocześnie rządowi dochody na finansowanie wydatków publicznych. Jest zatem niezwykle istotna w kontekście realizacji celów zrównoważonego rozwoju i musi być do tego celu odpowiednio dostosowana.*

EKES proponuje, aby opodatkowanie było wykorzystywane jako instrument ochrony środowiska i determinowało gospodarkę cyfrową i nieformalną.

Polityki podatku ekologicznego mogłyby promować energię przystępną cenowo i czystą oraz odpowiedzialne korzystanie ze wspólnych zasobów naturalnych. Odpowiednio zaprojektowane systemy podatkowe, wykorzystujące szeroką podstawę opodatkowania i stawki podatkowe niepowodujące zakłóceń, oraz ramy instytucjonalne umożliwiające włączenie sektora nieformalnego do formalnej gospodarki miałyby również pozytywny wpływ na kilka celów zrównoważonego rozwoju. Ponadto należy znaleźć globalne rozwiązanie dla kwestii podatku od osób prawnych odnośnie do nowych modeli biznesowych w przedsiębiorstwach w gospodarce cyfrowej - rozwiązanie, które będzie promować rozwój gospodarczy oraz handel transgraniczny i inwestycje transgraniczne.

EKES zaleca także, aby UE dołączyła do [platformy współpracy w dziedzinie podatków](#) i w ten sposób zaangażowała się w dalsze ogólnoswiatowe dyskusje na temat podatków. (jk)

EKES apeluje do Komisji o opracowanie znacznie bardziej ambitnej strategii na rzecz praw osób z niepełnosprawnością

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny przyjął opinię z inicjatywy własnej zawierającą zalecenia dotyczące unijnego programu na rzecz praw osób z niepełnosprawnością na następne dziesięć lat. Wzywa w niej Komisję Europejską, by uwzględniła je przy opracowywaniu strategii, która będzie miała wpływ na życie ponad 100 mln Europejczyków z niepełnosprawnością.

Jak stwierdził sprawozdawca opinii Ioannis Vardakastanis, *program na lata 2020-2030 dotyczący praw osób z niepełnosprawnością musi być znacznie bardziej ambitny niż obecna strategia, zwłaszcza jeśli chodzi o monitorowanie i wdrażanie, które wymagają znacznego ulepszenia.*

EKES apeluje do Komisji Europejskiej o pełne uwzględnienie w tym programie Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, podpisanej i ratyfikowanej przez UE i wszystkie państwa członkowskie.

Nowa strategia powinna zawierać też środki służące pełnej realizacji związanych z nią ONZ-owskich celów zrównoważonego rozwoju oraz zasad Europejskiego filaru praw socjalnych, czego brakuje w strategii na rzecz osób z niepełnosprawnością

obowiązującej od 2010 roku.

EKES kładzie duży nacisk na monitorowanie wdrażania Konwencji i unijnego programu w tym zakresie na szczeblu UE. Zaleca, by Komisja ustanowiła punkty kontaktowe ds. niepełnosprawności we wszystkich dyrekcjach generalnych,

agencjach i instytucjach UE. Kwestię tę należy także szeroko uwzględnić w DG ds. Sprawiedliwości i Konsumentów, by zapewnić wsparcie nowej komisarz ds. równości.

EKES wzywa do uwzględnienia problematyki niepełnosprawności we wszystkich obszarach polityki i prawodawstwa UE mających wpływ na życie osób z niepełnosprawnością. Program dotyczący niepełnosprawności powinien promować społeczeństwo, w którym różnorodność jest kluczową wartością, a zasady niedyskryminacji, dostępności, uczestnictwa i włączenia społecznego są w pełni przestrzegane. (II)

Cyfryzacja - główne wyzwanie dla MŚP w regionie Morza Śródziemnego

W raporcie informacyjnym przyjętym na grudniowej sesji plenarnej EKES podkreślił potrzebę wspierania transformacji cyfrowej MŚP za pomocą środków dostosowanych do szczególnych potrzeb różnych rodzajów przedsiębiorstw.

Dokument zawiera analizę aktualnej sytuacji w zakresie cyfryzacji w krajach północnej, południowej i wschodniej części basenu Morza Śródziemnego. Podkreśla się w nim także konkretne wyzwania. Jednym z głównych wniosków płynących z raportu jest potrzeba ustanowienia *szerszego programu politycznego mającego na celu wzmocnienie decydującej roli MŚP w społeczno-gospodarczym rozwoju krajów eurośroziemnomorskich i, co najważniejsze, w walce z bezrobociem.*

EKES podkreśla, że bardzo ważne jest podnoszenie świadomości tej kwestii. W raporcie proponuje się między innymi, by podczas przyszłego przeglądu europejskiej polityki sąsiedztwa i dwustronnych umów o stowarzyszeniu priorytetowo potraktować inwestycje w infrastrukturę cyfrową oraz w reformę kształcenia niezbędną do upowszechnienia umiejętności cyfrowych wśród nauczycieli i studentów. EKES zaleca również inwestowanie w kampanie informacyjne mające na celu informowanie MŚP o kosztach rezygnacji z cyfryzacji: *Musimy uświadomić MŚP, że brak cyfryzacji nie może być brany pod uwagę* - stwierdziła sprawozdawczyni María Helena De Felipe. (dgf)

Model gospodarki społecznej może rozwiązać zarówno kryzys klimatyczny, jak i społeczny

Takie jest przesłanie podmiotów gospodarki społecznej dla instytucji europejskich uzgodnione na spotkaniu w [Strasburgu - europejskiej stolicy gospodarki społecznej w 2019 r.](#) z okazji [4. Europejskiego Dnia Przedsiębiorstw Gospodarki Społecznej](#), który zbiegł się w czasie z zatwierdzeniem przez Parlament Europejski nowej ekipy Ursuli von der Leyen.

EKES, we współpracy z francuskim Ministerstwem Inkluzywnej Transformacji Ekologicznej oraz z miastem i europejskim obszarem metropolitalnym Strasburg, zorganizował 4. Europejski Dzień Przedsiębiorstw Gospodarki Społecznej pod hasłem „Gospodarka społeczna: mobilizować miasta, regiony i społeczeństwo

obywatelskie. *Pakt na rzecz rezultatów w Unii Europejskiej*”.

Wszyscy mówcy podkreślali, że gospodarka społeczna jest prawdopodobnie jedynym skutecznym rozwiązaniem alternatywnym wobec modelu produkcji i konsumpcji, który zagraża naszej planecie i zaostrza nierówności społeczne, ponieważ stawia ona w centrum modelu gospodarczego takie wartości jak równość, sprawiedliwość społeczna i zrównoważony rozwój. W przeciwieństwie do globalizacji i delokalizacji model ten jest głęboko zakorzeniony w naszych miastach i regionach.

Na spotkaniu przyjęto [wspólną deklarację](#) określającą środki na rzecz podniesienia znaczenia gospodarki społecznej w Europie. Należy do nich zwłaszcza kompleksowa, spójna inicjatywa polityczna obejmująca konkretne działania, by:

- stworzyć odpowiedni ekosystem finansowy promujący inwestycje strategiczne na rzecz innowacyjnych i zrównoważonych projektów w zakresie gospodarki społecznej - od koncepcji po realizację - i nadający priorytet gospodarce społecznej w unijnych programach finansowania;
- zagwarantować, że przedsiębiorstwa gospodarki społecznej będą mogły w pełni skorzystać z transformacji cyfrowej;
- podnieść rangę i zwiększyć uznanie gospodarki społecznej w całej Europie;
- wesprzeć wysiłki władz publicznych na rzecz uwzględnienia przedsiębiorczości społecznej na wszystkich etapach kształcenia;
- zapewnić wdrożenie przez instytucje publiczne na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim społecznie i ekologicznie odpowiedzialnych procedur udzielania zamówień publicznych.

Deklaracja została przekazana Parlamentowi Europejskiemu i Komisji Europejskiej jako wkład w ich prace od samego początku kadencji. (dm)

Nadszedł czas, by wzmocnić prawo karne w dziedzinie środowiska

EKES uważa, że dyrektywa o przestępstwach przeciwko środowisku musi być wdrażana efektywniej, tak aby zapewnić możliwie najlepszą ochronę środowiska w UE

Najważniejszym powodem przyjęcia dyrektywy o przestępstwach przeciwko środowisku w 2008 r. było zapewnienie skutecznych, proporcjonalnych i odstraszających sankcji karnych we wszystkich państwach UE.

Na podstawie danych zgromadzonych podczas pięciu misji informacyjnych EKES wskazał pewne niedociągnięcia we wdrażaniu tej dyrektywy, które wydają się wspólne dla wszystkich państw członkowskich.

Niski poziom karalności sugeruje, że przestępstwa przeciwko środowisku nie są traktowane wystarczająco poważnie. Sankcje administracyjne również uważane są za nieskuteczne.

Podkreślono, że rzeczywistą i pilną potrzebą jest szkolenie sędziów i prokuratorów. EKES uważa, że wskazane byłoby powołanie wyspecjalizowanej policji i sądów. Brak scentralizowanej jednostki zajmującej się przestępstwami przeciwko środowisku postrzegany jest także jako przeszkoda dla prowadzenia postępowań transgranicznych w takich sprawach.

Brak nam zasobów ludzkich i finansowych - stwierdził sprawozdawca EKES-u Arnaud Schwartz.

EKES utrzymuje także, że państwa członkowskie powinny poprawić warunki wszczynania procedury zbiorowego dochodzenia roszczeń przez ofiary szkód w środowisku.

EKES zaleca wreszcie, by dyrektywa o przestępstwach przeciwko środowisku została zmieniona w oparciu o:

- najnowsze traktaty UE, które umożliwiają stosowanie sankcji;
- nowe rodzaje działalności przestępczej;
- skalę minimalnych sankcji nakładanych na osoby fizyczne i prawne. (mr)

Stworzenie silnej europejskiej marki produktów i usług wzmocni konkurencyjność Europy

W najbliższych latach europejskie produkty i usługi staną w obliczu nowych perspektyw i wyzwań, twierdzi Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES). Jego zdaniem zapewnienie innowacyjnych, wysoce specjalistycznych produktów i usług o powszechnie uznanych i certyfikowanych cechach kluczowych może zwiększyć konkurencyjność Europy.

Z tą myślą EKES opracował opinię z inicjatywy własnej zatytułowaną „Powrót wartości użytkowej: nowe perspektywy i wyzwania w odniesieniu do europejskich produktów i usług”, która została jednogłośnie przyjęta na sesji plenarnej w dniu 11 grudnia. Jej celem jest podniesienie świadomości na temat znakowania europejskich produktów i usług uwzględniających potrzeby klientów oraz wymogi w zakresie zrównoważonego rozwoju społecznego i zrównoważenia środowiskowego.

Sprawozdawca opinii Dimitris Dimitriadis oświadczył na sesji plenarnej: Trzydzieści lat temu oznakowanie „Wyprodukowano w Europie” było gwarancją jakości produktu, obecnie pozostajemy w tyle za Chinami, Indiami i Stanami Zjednoczonymi. Utraciliśmy europejską świadomość na temat znakowania

odzyskać. Zwrócił też uwagę na uprzywilejowaną pozycję europejskich małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) pod tym względem i na płynące z tego korzyści.

Nie ma nic zaskakującego w tym, że ostatnie modernizacje technologiczne mają na celu zwiększenie wydajności nie tylko pod względem produkcji na skalę masową, ale - co ważniejsze - pod względem wytwarzania elementów o zróżnicowanej jakości Europejskie MŚP mają tutaj przewagę i mogą odnieść z tego największe korzyści.

Opinia wpisuje się w szereg opinii z inicjatywy własnej i zaleceń EKES-u dotyczących „zrestartowania” i ożywienia gospodarki europejskiej za pośrednictwem europejskich MŚP, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju społecznego i środowiskowego. (ks)

Aktualności z Grup

Przyszłość Europy - jakie czekają nas wyzwania

Grupa Pracodawców w EKES-ie

Na seminarium pt. „Przyszłość Europy - jakie czekają nas wyzwania”, które odbyło się 3 grudnia na Malcie, przeanalizowano zadania związane z globalizacją, cyfryzacją, zmianą klimatu, brexitem i innymi czynnikami. Konferencję zorganizowała Grupa Pracodawców EKES-u wraz z maltańską Izbą Handlu, Przedsiębiorczości i Przemysłu.

Europa wciąż może być światowym i politycznym liderem. Aby tak się stało, musimy skupić się na globalnej konkurencji - powiedział w swoim wystąpieniu inauguracyjnym David Xuereb, prezes maltańskiej Izby Handlu, Przedsiębiorczości i Przemysłu. Jacek Krawczyk, przewodniczący Grupy Pracodawców, dodał, że w

obecnej złożonej sytuacji na świecie UE musi być wewnętrznie spójna i silna, aby wcielić w życie zamierzenia nowej Komisji Europejskiej.

Podczas pierwszej dyskusji panelowej nt. „Wykorzystanie możliwości płynących z globalizacji - więcej Europy dla naszych obywateli?” uczestnicy doszli do wniosku, że dla utrzymania konkurencyjności Europy niezbędne będą dalsze wysiłki w zakresie polityki spójności, pobudzanie wzrostu gospodarczego i pogłębianie rynku wewnętrznego. Uczestnicy drugiego panelu zauważyli, że szczególnie istotne jest to, by systemy edukacyjne i małe firmy miały

możliwość stosowania nowych technologii i nowych metod pracy. Tylko w ten sposób nowe trendy mogą okazać się szansą.

Musimy postarać się, by Zielony Nowy Ład nie skończył jako pusty slogan, lecz by autentycznie został wdrożony. Ten plan nie tylko chroni środowisko, ale stwarza możliwości dla sektora przedsiębiorstw - powiedziała w swoim przemówieniu Miriam Dalli, posłanka do Parlamentu Europejskiego i wiceprzewodnicząca Grupy S&D. Podkreśliła zarazem, że warunkiem powodzenia Zielonego Ładu jest ustalenie wiążących celów i jasnego planu działań.

Przedsiębiorcy muszą wiedzieć, ku czemu zmierza ta transformacja, i czego powinni się spodziewać. Musimy działać razem i przy każdej okazji sygnalizować decydentom politycznym, czego potrzebujemy, aby osiągać wyniki - podsumował konferencję Stefano Mallia, wiceprzewodniczący Grupy Pracodawców. (lj)

[Urzeczywistnienie filaru socjalnego: minimalne standardy w zakresie ubezpieczenia od utraty pracy](#)

Grupa Pracowników EKES-u

W najbliższej przyszłości europejskie rynki pracy będą borykać się z poważnymi konsekwencjami związanymi przede wszystkim z przejściem na neutralną dla klimatu zglobalizowaną gospodarkę cyfrową. Odpowiedzią na te wyzwania mogłyby być minimalne standardy dla krajowych systemów ubezpieczeń na wypadek bezrobocia, które mogłyby stanowić skuteczny i pragmatyczny sposób na zapewnienie spójności społecznej w UE. Chodzi o zapewnienie odpowiedniego wsparcia finansowego w połączeniu z wystarczającym okresem przysługiwania świadczeń dla jak największej liczby pracowników w UE.

Ponieważ bezrobocie może dotknąć każdego pracownika w całej UE, Europejski filar praw socjalnych jako jedną z podstawowych zasad wymienia dostęp do „właściwych świadczeń dla bezrobotnych otrzymywanych przez rozsądny czas”. Niemniej minimalne standardy dla systemów ubezpieczeń na wypadek bezrobocia zapewniłyby nie tylko wsparcie finansowe, lecz umożliwiłyby także odpowiednie szkolenia, rozwój umiejętności i aktywizację.

EKES od dawna apeluje o bardziej społeczny wymiar Europy. Minimalnych standardów dla systemów ubezpieczeń na wypadek bezrobocia nie da się oczywiście wprowadzić od ręki. Ich opracowanie i wdrożenie zajmie nieco czasu, a wiążąca dyrektywa byłaby jedynie ostatecznością w procesie konwergencji. Konieczne są jednak faktyczne wysiłki w celu urzeczywistnienia tego projektu. Musimy wywiązać się z obietnic Europejskiego filaru praw socjalnych, by zlikwidować ubóstwo w całej Europie! (at)

[Grupa „Różnorodność Europy” dyskutuje na temat: „Agenda Program dla Europy: w kierunku 2025 r.”](#)

6 grudnia 2019 r. Grupa „Różnorodność Europy” zorganizowała debatę tematyczną z prelegentami wysokiego szczebla z Komisji Europejskiej na temat: Program dla Europy: w kierunku 2025 r.

Z uwagi na to, że nowa Komisja Europejska objęła urząd 1 grudnia, wydarzenie to było okazją do zapoznania się w odpowiednim czasie z jej pięcioletnim programem, a także do tego, by jej przedstawiciele ustosunkowali się do przyjętej na sesji plenarnej w październiku rezolucji EKES-u w sprawie programu prac Komisji na rok 2020.

Po uwagach wstępnych Arna Metzlera, przewodniczącego Grupy „Różnorodność Europy”, głos zabrał Lutz Ribbe, sprawozdawca rezolucji pt. [Wkład EKES-u w program prac Komisji na 2020 r. i późniejszy okres](#). Sprawozdawca podkreślił kluczowe aspekty rezolucji, apelując do Komisji Europejskiej, by skupiła się na zmianie klimatu, cyfryzacji, praworządności i globalizacji w ramach nowego systemu sprawowania rządów UE, który wzmacnia udział zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego.

Wśród prelegentów z Komisji biorących udział w debacie znaleźli się przedstawiciele Sekretariatu Generalnego, DG ds. Środowiska, DG ds. Rynku Wewnętrznego, Przemysłu, Przedsiębiorczości i MŚP, DG ds. Handlu, Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych, DG ds. Sprawiedliwości i Konsumentów oraz DG ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Szczególnie interesująca była reakcja przedstawiciela Sekretariatu Generalnego Komisji na rezolucję EKES-u. Stwierdził, że w dużej mierze pokrywa się ona z przyszłymi priorytetami Komisji. Dodał, że ze względu na swą różnorodność oraz kluczową rolę w obronie europejskich wartości i komunikacji poświęconej Europie Grupa „Różnorodność Europy” ma dużą siłę oddziaływania.

Dyskusja z przedstawicielami poszczególnych dyrekcji generalnych Komisji była bardzo stymulująca i wzbogacająca. Pokazała ogólnie, że EKES wielokrotnie był liderem polityki UE dzięki swemu cennemu wkładowi w zasadnicze i aktualne kwestie UE, takie jak gospodarka o obiegu zamkniętym, stosunki UE-Afryka, polityka ochrony konsumentów, stosunki handlowe, rolnictwo, rozwój obszarów wiejskich i MŚP. (ih)

Zespół redakcyjny:

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)
Daniela Marangoni (dm)
David Gippini Fournier (dgf)

Współautorzy tego wydania:

Anna Skulavikova (as)
Daniela Marangoni (dm)
David Gippini Fournier (dgf)
Isabelle Henin (ih)
Jasmin Kloetzing (jk)
Laura Lui (ll)
Leszek Jarosz (lj)
Marco Pezzani (mp)
Pablo Ribera Paya (prp)
Silvia M. Aumair (sma)

Koordynacja:

Agata Berdys (ab)
Katerina Serifi (ks)

Adres:

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny
Budynek im. Jacques'a Delorsa,
99 Rue Belliard,
1040 Brussels, Belgia
tel. (+32 2) 546.94.76
e-mail: eescinfo@eesc.europa.eu

„EKES info” ukazuje się dziewięć razy do roku podczas sesji plenarnych Komitetu. „EKES Info” jest dostępne w 23 językach.
„EKES info” nie stanowi oficjalnego zapisu prac EKES-u. Po informacje tego typu należy sięgać do Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej i innych publikacji Komitetu.
Powielanie naszych materiałów - z podaniem źródła „EKES info” - jest dozwolone (prosimy o przesłanie linku redaktorowi naczelnemu).

Styczeń 2020/1

01 - 2020